

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกและการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ

ของบุคลากรโรงพยาบาลกลาง กรุงเทพมหานคร

สุภาวดี ประดับคำ

TH004353

- 4 ก.ค. 2555

306372

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สุภาวิณี ประดับคำ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาทรณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสาทรณสุขศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.วันดี ไตรรักษา)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทน์ประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สมนึก สุขพงษ์ไทย)
..... กรรมการ
(ดร.วันดี ไตรรักษา)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทน์ประเสริฐ)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย เทศกะทีก)

คณะสาทรณสุขศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาทรณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสาทรณสุขศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะสาทรณสุขศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....ปีพ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก คร.วันดี โดรักษา อาจารย์ที่ปรึกษา
รศ.ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะแนวทางที่
ถูกต้องตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และให้กำลังใจ เอาใจใส่ด้วยดี
เสมอมาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการ
ปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณา
ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ใน
การทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลกลาง และคณะบุคลากรทุกท่าน ที่ให้ความ
ร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม ขอบพระคุณ คุณเกียรติชัย ดังก่อเกียรติกุล และพี่ ๆ
กลุ่มงานรังสีวิทยาทุกท่าน รวมถึงท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนาม ที่ได้ให้การช่วยเหลือ และสนับสนุน
จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อผู้ล่วงลับไปแล้ว คุณแม่ พี่ชาย น้องชาย
คุณราชนัย ตำราญศิริกุล และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์
ประสาทวิชา และบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้โอกาสทางการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ บุพการี
บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้มีการศึกษาและ
ประสบความสำเร็จมาจนครบเท่าทุกวันนี้

สุภาวณี ประดับคำ

ธันวาคม 2554

51928341: ศ.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : พฤติกรรม / การคัดแยก / เก็บรวบรวม / มูลฝอยติดเชื้อ

สุภาวิณี ประดับคำ: ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกและการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากรโรงพยาบาลกลาง กรุงเทพมหานคร (FACTORS AFFECTING TO THE BEHAVIOR IN SEPARATION AND COLLECTION OF INFECTIOUS WASTE AMONG THE STAFF OF THE CENTRAL HOSPITAL BANGKOK) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วันดี ไตรักษา, Ph.D., สุวรรณ จันทรประเสริฐ, ศ.ค., 94 หน้า. ปี พ.ศ. 2554

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการคัดแยกและเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากรในโรงพยาบาลกลาง กรุงเทพมหานคร และหาความสัมพันธ์ สร้างสมการทำนายพฤติกรรมการคัดแยกและเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะงาน ประสบการณ์การทำงาน ความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนจากผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ แรงสนับสนุนจากผู้บริหาร และพฤติกรรมการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 80.0 มีอายุเฉลี่ย 35.73 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.2 ลักษณะงานเป็นกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ มากที่สุดร้อยละ 44.9 มีประสบการณ์การทำงาน เฉลี่ย 10.87 ปี มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ อยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ 13.53 คะแนน (S.D. = 2.42) ทักษะเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเท่ากับ 3.07 คะแนน (S.D. = 0.98) แรงจูงใจเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 2.01 คะแนน (S.D. = 1.19) แรงสนับสนุนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.66 คะแนน (S.D. = 0.47) พฤติกรรมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีปานกลาง เท่ากับ 2.18 คะแนน (S.D. = 1.15) ความรู้ แรงจูงใจ ลักษณะงานกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ ทักษะ และอายุ สามารถสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากรในโรงพยาบาลกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้ร้อยละ 67.9 ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐานตามลำดับการถดถอยพหุคูณ ดังนี้

$$Z'_{Be} = 0.735 Z'_{K} + 0.166 Z'_{Mo} - 0.157 Z'_{Oc_3} + 0.110 Z'_{Att} + 0.092 Z'_{Age}$$

ลักษณะงานกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ ความรู้ แรงจูงใจ ทักษะ และอายุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม การคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ

51928341:M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: BEHAVIOR / SEPARATION / COLLECTION / INFECTIOUS WASTE

SUPAWINEE PRADABKAM : FACTORS AFFECTING TO THE BEHAVIOR IN SEPARATION AND COLLECTION OF INFECTIOUS WASTE AMONG THE STAFF OF THE CENTRAL HOSPITAL BANGKOK. ADVISOR: WANDEE TORUGSA, Ph.D, SUWANNA JUNPRASERT, Dr.P.H., 94 P. 2011

The purpose of this research was to study the behavior among staff of the Central Hospital Bangkok in regard to separation and collection of infectious waste and to find the correlation among factors to help predict such behavior. Those factors were sex, age, educational level, job description, experience, knowledge, attitude, motivation, and management support. Questionnaires were used to interview 205 staffs. Data was analyzed by frequency, arithmetic mean, standard deviation, percentage, and stepwise multiple regression analysis.

The findings suggested that 80% of the respondents were female with an average age at 35.73 years old, 50.2% had a graduate background in professional nursing and 44.9% of those had average working experience of 10.87 years with average knowledge score 13.53 (S.D. = 2.42). Average attitude is good with 3.07 points (S.D. = 0.98), average moderate motivation score is 2.01 (S.D. = 1.19). The average management support is moderate, about 0.66 points (S.D. = 0.47). Average behavior is fair with 2.18 points (S.D. = 1.15). Professional nurse job description, attitude, and age can generate the equation to predict the behavior in separation and collection of infectious waste of the Central Hospital Bangkok with statistical significance level = 0.05 and a percentage of 67.9. The standard equation in stepwise multiple regressions is

$$Z'_{Be} = 0.735 Z'_K + 0.166 Z'_{Mo} - 0.157 Z'_{Oc_3} + 0.110 Z'_{Att} + 0.092 Z'_{Age}$$

The result also found that there is a relationship between professional nurse job descriptions and behavior in separation and collection of infectious waste and a positive relationship between knowledge, motivation, attitude, age and such behavior.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ปัญหาของมูลฝอยติดเชื้อ.....	9
ความหมายของมูลฝอยติดเชื้อ.....	10
ประเภทของมูลฝอยในสถานพยาบาล.....	12
การจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล.....	17
ผลกระทบของมูลฝอยติดเชื้อต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม.....	24
ทฤษฎีความรู้.....	28
ทฤษฎีทัศนคติ.....	32
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	35
ทฤษฎีแรงสนับสนุน.....	39
ทฤษฎีพฤติกรรม.....	40
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ.....	44

สารบัญ

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
รูปแบบการวิจัย.....	48
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	54
4 ผลการวิจัย.....	55
ปัจจัยส่วนบุคคล.....	55
ความรู้ในการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ.....	57
ทัศนคติในการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ.....	58
แรงจูงใจในการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ.....	60
แรงสนับสนุนจากผู้บริหารในการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ.....	61
พฤติกรรมในการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ.....	63
ความสัมพันธ์ และอำนาจการทำนายของปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนจากผู้บริหาร กับพฤติกรรมในการคัดแยก และเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากร.....	65
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผลการวิจัย.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก.....	82
ภาคผนวก ข.....	92
ประวัติผู้วิจัย.....	94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและขนาดตัวอย่างของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ ในโรงพยาบาลกลาง จำแนกตามลักษณะงาน.....	49
2 จำนวนและร้อยละของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะงาน และประสบการณ์การทำงาน (n=205).....	56
3 จำนวน และร้อยละของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ จำแนกตาม ระดับความรู้ (n=205).....	58
4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติในการคัดแยก และเก็บรวบรวม มูลฝอยติดเชื้อของ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ (n=205).....	58
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการคัดแยก และเก็บรวบรวม มูลฝอยติดเชื้อของ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ (n=205).....	60
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงสนับสนุนจากผู้บริหารในการคัดแยกและ เก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ (n=205)....	62
7 จำนวน และร้อยละของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ จำแนกตามระดับแรงสนับสนุนจากผู้บริหาร (n=205).....	63
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมในการคัดแยก และเก็บรวบรวม มูลฝอยติดเชื้อของ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ (n=205).....	64
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจ แรงสนับสนุนจากผู้บริหารและพฤติกรรม โดยแสดงในรูปเมตริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix).....	66
10 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมในการคัดแยก และ เก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อของบุคลากร โรงพยาบาลกลาง.....	67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 การจัดการมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลกลาง.....	21
3 การจัดการมูลฝอยทั่วไปของโรงพยาบาลกลาง.....	22
4 การจัดการมูลฝอยรีไซเคิล มูลฝอยพิษ และมูลฝอยอันตรายทางการแพทย์ ของโรงพยาบาลกลาง.....	23